

על ההקדמת כמות שהוא: סוד המשנה ושמחת פורים

מסע פילוסופי מטרגדיית קהלת ועד לגאולת המגילה

מבוסס על המאמר "יינה של תורה"

Frank Ruhl Libre

“חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע”

- בכל מועדי ישראל, היין הוא רק אמצעי לשמחה ("אנשים בראוי להם - ביין").
- בפורים, השתייה איננה האמצעי, אלא התכלית.
- הדרישה היא רדיקלית: לא סתם לשמוח, אלא להגיע למצב של אובדן הדעת ("עד דלא ידע").

"לְשִׁמְחָה מֵהַזֶּה עֲשֵׂה?" (קהלת ב, ב)

הטרגדיה של קהלת

שלמה המלך, החכם באדם, לכוד ב"עץ הדעת".

המלכודת הרפלקטיבית

הוא לא חווה את החיים, אלא צופה בעצמו חי.
הוא שואל על כל רגע: "מה התכלית של זה?"

הביקורת השכלית הורגת את היכולת לחוות
את "ההיות כמות שהוא".

הגירוש מגן עדן: חיים של "התכונות"

היסטוריה התהוות

מאז הגירוש, האנושות נמצאת תמיד "בדרך".
אנחנו חיים למען המחר, למען המטרה הבאה.

עמלק תוקף דווקא "בדרך" ("אֲשֶׁר קָרוּךְ בַּדֶּרֶךְ") –
הוא מזנב במי שלא מסוגל להיות נוכח בהווה.

השאיפה העמוקה של הנפש היא לחזור אל ההיות כמות שהוא:
מציאות שאינה אמצעי למשהו אחר, אלא שלמה בפני עצמה.

שני סוגים של תורה: בין כפייה לבחירה

לוחות ראשונים ("הר כגיגית")

מציאות של "כפייה" - האמת האלוהית היא עובדה מוחלטת כמו הטבע. אין בחירה, יש רק היות. התורה היא המציאות עצמה.

לוחות שניים (תורה שבעל פה)

מציאות של "תהליך" - דורשת לימוד, שינון ומאבק בשכחה. האדם הוא סובייקט נפרד שמנסה להתחבר אל האלוהי.

גלות שושן: עולם של הסתר פנים

- במשטה אחשוורוש, היהודים קיבלו את "ההייות כמות שהוא" של הגלות. הם נהנו מסעודתו של אותו רשע.
- זוהי מציאות של "הסתר אסתיר": אין נביאים, אין ניסים גלויים.
- המן מזהה את החולשה הזו: "יִשְׁנֹו עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמְפֹרָד... וְדִיתֵיהֶם שְׁנוֹת מְכָל עַם."

המן הרשע: אשליית ה"יש"

- המן חי על אישור חיצוני. כל המציאות שלו תלויה בכיפוף של האחרים אליו.
- "יָכַל זֶה אֵינָנוּ שׁוֹה לִי": ברגע שמרדכי אחד מסרב להשתחוות, כל עולמו של המן מתערער.
- המן בונה את "העץ" (עץ הדעת) כדי לתלות עליו את מרדכי, אך זהו העץ עליו הוא ייפול.

הפור: כשהמקרה הופך לגורל

- **מקרה vs. גורל**
המן רצה להוכיח שהיהודים מופקרים ל"מקרה" (אקראיות חסרת משמעות).
- **המהפך**
בפורים מתגלה שה"פור" הוא גורל. בתוך הכאוס של המציאות, מסתתר הרצון האלוהי המוחלט.
- אנחנו לא נלחמים בגורל, אלא מקבלים אותו. "פור המן נהפך לפורנו".

סוד המשתה: הנשק של אסתר

- אסתר מזמינה את המן אל "ההיות כמות שהוא" – אל היין והמשתה והמשתה.
- היא נותנת לו את האשליה שהוא בשיא כוחו ("וְהַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן יָשְׁבוּ לְשִׁתּוֹת)."
- דווקא בתוך המשתה, כשהדעת מטשטשת, האמת מתגלה: המן הוא 'איש "מיול איבש צר ואויב", והוא נופל אל הבור שכרתה לו.

"מגילה צריכה שרטוט כאמיתה של תורה"

- מגילת אסתר נראית כסיפור היסטורי אנושי (תורה שבעל פה).
- אך ההלכה דורשת שרטוט: קווים חרוטים שמקבעים את הטקסט כמו ספר תורה (לוחות ראשונים).
- **המשמעות:** אנחנו לוקחים את המציאות האנושית, המקרית והנזילה, והופכים אותה ל"אמיתה של תורה" – לאמת אלוהית מוחלטת וקבועה.

יום הכיפורים כ-פורים

יום כיפור (לפני ולפנים)

- האדם עומד כסובייקט מול האל.
- תהליך של תשובה, סליחה, ותיקון הפגמים.

פורים (בחוץ, במסיכה)

- האדם מבטל את עצמו ("עד דלא ידע").
- אנחנו לא "מתקנים" את המציאות, אלא מקבלים אותה כמות שהיא.

עד דלא ידע: השתקת השופט הפנימי

- היין בפורים נועד לנטרל את עץ הדעת – המנגנון השיפוטי ששואל תמיד "למה?".
- כשאנחנו מפסיקים לדעת, אנחנו חוזרים לעץ החיים.
- אנחנו מפסיקים למיין את העולם ל"טוב" ו"רע" עפ"י השכל המוגבל שלנו, מתמסרים לשמחה קיומית פשוטה.

מעבר לטוב ולרע

"בין ארור המן לברוך מרדכי"

- במצב של "היות כמות שהוא", נעלמים הפערים.
- אנחנו מגלים שגם "המן" (האיום, הגזירה) וגם "מרדכי" (הגאולה) הם חלקים של אותה תוכנית אלוהית אחת.
- זוהי **אהבת הנס**: לא רק לאהוב את התוצאה הטובה, אלא להתמזג עם ההוייה האלוהית שמחייה את הכל.

ונהפוך הוא: השיבה אל ההיות

• הסוד של פורים הוא לא לברוח מהעולם, אלא למצוא את הקדושה בתוך המשתה.

• אנחנו הופכים את ה"מקרה" ל"גורל", ואת ה"גורל" ל"יעוד".

• **השורה התחתונה:** לחזור להיות חלק מהחיים, להתמזג עם ה"יש" האלוהי, ולמצוא את המנוחה והנחלה בתוך העולם הזה.

